

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
BRNO

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

ratische Anhöhe im Ausmaß von 25,5 x 25,5 m, die ursprünglich von drei Seiten mit einem Graben und Wall umgeben war. Sie ist in einer Bachbiegung situiert. Anhand der Funde kann über die Existenz des Sitzes in der 2. Hälfte des 13. Jh. und im 14. Jh. erwogen werden.

ŘANĚ STŘEDOVĚKÉ SÍDLIŠTĚ U ČIKOVA (okr. Třebíč)

Lumír P o l á č e k , AÚ ČSAV Brno

(Obr. 27)

Z. Beneš z Jinošova předal Archeologickému ústavu keramiku, kterou sesbíral na poli u Čikova¹. Sídliště se nachází 2 km jižně od obce v polní trati "V lavičné". Nálezy se zde koncentrují v páscech tmavé zeminy a představují převážně keramiku, ojediněle mazanici nebo strusku. Keramika, vyrobená ve většině případů z tuhé hmoty, je zdobená nejčastěji obvodovými žlábkami, radélkovou výzdobou, méně vlnicemi, vrypy nebo vpichy. Mezi okraji naprosto převládají nahoru vytažené formy, často na vnější straně zdobené.

Profilace okrajů, způsob výzdoby i charakter užití hmoty ukazují na datování do 12. až poloviny 13. stol. Tím se řadí sídliště k vrstvě nejstaršího dosud archeologicky doloženého středověkého osídlení na středním toku Oslavy. Svým charakterem se keramika nejvíce blíží nálezům ze zaniklých osad na panství kláštera oslavanského (Měřínský 1976).

Poznámka:

1 Z. Benešovi děkuji za předání materiálu a doc.dr.B.Klímovi,DrSc. za jeho poskytnutí ke zpracování.

L i t e r a t u r a :

Měřínský, Z. 1976: Zaniklé středověké osady na panství kláštera oslavanského (Vývoj a změny struktury osídlení), AH-1, 109-120.

F r ü h m i t t e l a l t e r l i c h e S i e d l u n g b e i Č i k o v (B e z . T ř e b í č) . Dem archäologischen Institut wurden Keramikfunde übergeben, die in der Feldflur "V lavičné" bei Čikov gesammelt worden waren. Die Randprofilierung, die Art der Verzierung, sowie der Charakter der verwendeten Maße weisen auf eine Datierung in das 12. bis Mitte des 13. Jh. hin. Dadurch reiht sich die Siedlung zur Schicht der ältesten archäologisch bisher belegten mittelalterlichen Besiedlung am mittleren Laufe der Oslava.

POVRCHOVÝ PRŮZKUM STŘEDOVĚKÉHO SÍDLA VE VLKOŠI (okr. Hodonín)

Miroslav P l a č e k , Hodonín

(Obr. 29)

Tvrz ve Vlkoši byla situována v místě zvaném Baba na rohu terénní terasy jižně od silnice Vlkoš-Kyjov nad východním okrajem vesnice. Z jedné strany byla vy-

mezena svahem terasy, z druhé přívalovou strží, přesto ji důsledně obíhal okružní příkop a val. Šířka příkopu je 11,5-13 m a dnes je nejvíce 2,5 m hluboký. Val se zachoval jen na jihozápadě, jinde byl rozorán, nebo se rozesul. Plošina tvrze je přibližně okrouhlá (průměr 18 m) a kromě stop amatérských výkopů má zcela rovný povrch.

Ve Vlkoši se již r. 1248 uvádí farář a v r. 1283 se po Vlkoši píše Hrut a Jakub (COB IV, č. 148; COM IV, č. 211). R. 1371 se v závěti markraběte Jindřicha jmenuje Vlkoš jako příslušenství bzeneckého hradu (ZDB VI, 4). Brzy nato byla Vlkoš rozdělena nejméně na dvě části. Na poč. 15. století držel díl příslušející ke Kelčanům Erhart z Kunštátu, jiný Jan z Moravan (ZOD VII, 260, 350). Řada údajů uváděných poslední literaturou pojednávající o Hynkovi z Bouzova, jeho dceři Kateřině a Kuníkovi z Vlkoše (Hosák-Zemek a kol. 1981, 258) se týká Vlkoše u Přerova a patří k mnoha omylům tohoto díla. Tyto chybné údaje uvádí též V. Nekuda a J. Unger (1981, 315), zatímco díly naší Vlkoše drželi většinou feudálové usazení v okolí - Kuželové z Archlebova a Žeravic, vladykové ze Lhoty, Jíkve, Dl. Vsi (ZOD VIII, 449; IX, 150; X, 23; X, 763; X, 771; XI, 132). Tvrz se v pramenech nejmenuje a lze jen předpokládat, že existovala v období poslední čtvrtiny 13. století až pol. 14. století.

L i t e r a t u r a a p r a m e n y :

COB: Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae IV/1; ed. J. Šebánek - S. Dušková. Pragae 1962.

COM: Codex diplomaticus et epistolaris Moraviae IV, ed. A. Boczek. Olomucii 1845.

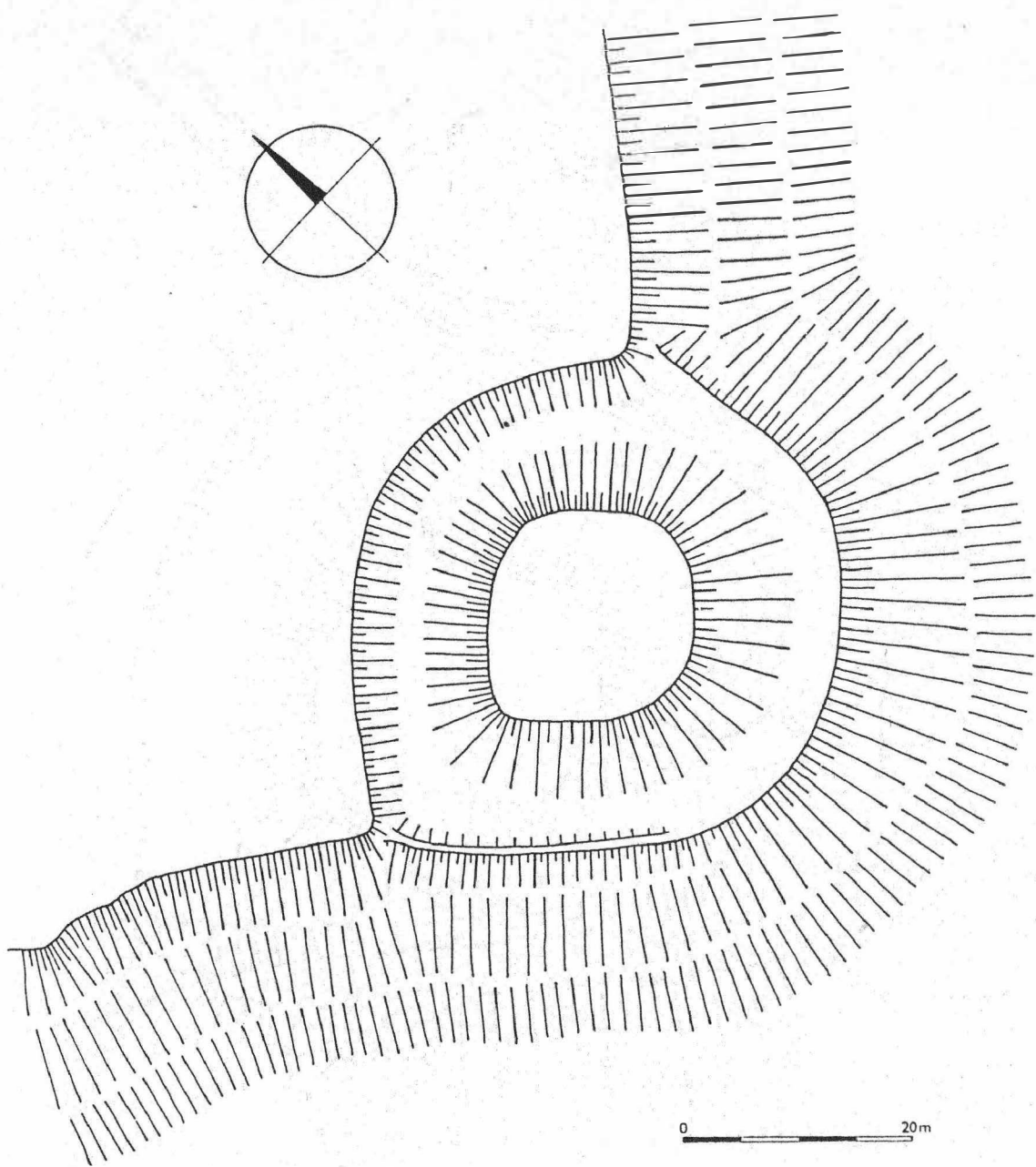
Hosák, L. - Zemek, M. 1981: Hradky, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. Praha.

Nekuda, V. - Unger, J., 1981: Hrádky a tvrze na Moravě. Brno.

ZDB: Die Landtafel des Margrafthumes Mähren I. (Text der Brünnner Cuda). Ed. P.R.v. Chlumecky - J. Chytil - C. Demuth - A.R.v. Wolfskron. Brünn 1856.

ZOD: Die Landtafel des Margrafthumes Mähren II. (Text der Olmützer Cuda). Ed. P.R.v. Chlumecky - J. Chytil - C. Demuth - A.R.v. Wolfskron, Brünn 1856.

O b e r f l ä c h e n u n t e r s u c h u n g e i n e s m i t t e l - a l t e r l i c h e n W o h n s i t z e s i n V l k o š (B e z . H o - d o n í n) . Die Feste in Vlkoš (Ø 18 m) nützte die Ecke der Terrainterrasse und der durch Wasserfluten entstandenen Schlucht aus und ist von einem 11,5-13 m breiten und stellenweise bis 2,5 m tiefen Graben umgeben. Der Umlaufwall blieb nur teilweise erhalten, größtenteils ist er zerackert oder zerfallen. In der Gemeinde war bereits im Jahre 1248 eine Pfarrei und im J. 1283 schreibt über sie Hrut und Jakob. Später wurde sie unter mehrere Inhaber aufgeteilt und die Feste wird überhaupt nicht erinnert. Ihre Existenz können wir im 3. Viertel des 13. Jh. bis 1. Hälfte des 14. Jh. voraussetzen.

Obr.29.

Vlkoš (okr. Hodonín). Terénní náčrt tvrziště. - Terrainskizze der Feste.

PREHLED VÝZKUMŮ 1989

BRNO 1993

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR, Brno, Koliště 17/19
- Odpovědný redaktor: Dr. J. Tejral
- Redaktoři: Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchliková
- Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
- Kresby: A. Krechlerová
- Titulní list: nákončí v anglokarolinském stylu z Brna-Líšně, měř. 2 : 1
- Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna
- Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
- Náklad: 450 ks — neprodejné
- Vydáno jako rukopis